

Politický program intelektuálů v SSSR

Program demokratického hnutí demokratů Ruska, Ukrajiny a Pobaltí, který byl propašován za hranice důstojníky Baltifl ty a který byl vydán Gerconovou nadací v Amsterdamu, je nejpozoruhodnější projevem podzemního hnutí intelektuálů Sovětského svazu. Obsahuje drtivou kritiku nejen komunistické praxe politické a komunistické ekonomie, ale také, což je to nejdůležitější, nekompromisní kritiku ideologie marx-leninismu.

Nejvíce potěšující je však pozitivní program hnutí, který obsahuje výčet nezadatelných lidských práv tak jak my je známe a dále velmi užitečný a opravdu spravedlivý program národnostní. V tomto ohledu může být vzorec i pro mnohé západní politiky.

Je velmi zajímavé srovnat tento program demokratů SSSR s manifestem nadešenika Sacharova "Myšlenky o pokroku, mírové koexistenci a intelektuální svobodě." Sacharov je stoupencem konvergentní teorie, věří, že komunismus se bude demokratizovat a humanizovat a kapitalismus se bude socializovat, a tak oba systémy se budou sbližovat a problém se časem vyřeší. Sacharova je možno zařadit mezi komunistické reformisty. Úctyhodné je ovšem jeho usilí hledat poctivě řešení a zabránit válce, chvalyhodná je jeho otevřená nespokojenost s dosavadním stavem a jeho snaha o lepší systém. Toto vše musíme samozřejmě vítat i když to nestačí k tomu, aby to mohlo být naším politickým programem.

Program demokratů SSSR je docela jiného druhu. Oni se sice odvolávají na Sacharova i na jeho konvergentní teorii, avšak jdou mnohem dále než Sacharov. Toto demokratické hnutí, i když má mezi sebou komunistické reformisty jako jednu složku, což je v souladu s jejich ideou pluralitní společnosti, hnutí jako takové není již organizací komunistických reformistů. Toto podzemní hnutí nechce jen komunismus reformovat-demokratizovat a humanizovat- ale usiluje ve skutečnosti o společnost naprosto novou, která by byla přijatelnou i pro exil. Tito demokraté odmítají komunistickou praxi i teorii, nepokoušejí se tedy o reformu komunismu, ale chtějí vybudovat nový řád. Hlásí se sice k teorii konvergentní, ale ona pro ně znamená něco jiného než pro Sacharova. Pro konvergence znamená sbližování docela jiného druhu, sbližování mocenských bloků, ale ne postupné vytváření sněsí socialisovaného kapitalismu a demokratizovaného komunismu. Jejich snahy by se tedy lépe daly charakterizovat jako teorie transformační-přetvoření existujícího stavu v něco naprosto nového.

Ekonomický program demokratů klade sice ještě určitý důraz na státní vlastnictví továren dosud sovětským státem vybudovaných-jde jin jen podniky velké-netrvá však na důsledném znárodnění výrobních prostředků a zavádí také vlastnictví čistě soukromé-podnikání soukromé tak jak my je známe. Celá ekonomie má být postavena na zásadách volné soutěže mezi sektorem výroby státní, dužstevní a soukromé.

Z ducha celého programu by se dalo soudit, že myšlenka zaměstnaneckých akcí by byla pro ně přijatelnou a ruský exil, který tuto myšlenku již přijal, by se měl soustředit na výměnu názorů ve vzájemném dialogu a doporučit modifikaci programu státního vlastnictví velkých podniků systémem zaměstnaneckých a lidových akcí. Jen v tomto bodu by se dal program demokratů SSSR zlepšit. Nemůžeme ovšem od nich očekávat za daných poměrů program stoprocentní, nám musí stačit, že tento program podzemního hnutí je téměř stoprocentní. Je to opravdu světlé a nejen nějaké zorlžené svítání.

Z takového programu můžeme mít radost a můžeme demokratům SSSR jen gratulovat. Oni totiž daleko předstihli Dubčekův komunistický reformismus a taktikaření tak zvaných exilových gradualistů.

Ne méně zajímavé je srovnání s některými perspnovými exulanty českými a slovenskými. Menší počet se jich sešel (i za účasti několika pouhových exulantů) v Dachau 1. května t.r. Vydali resoluci, ve které se hlásí k myšlenkám "československého reformního hnutí z r. 1968", prohlašují, že vycházejí z jeho zásad a že je to v plném souladu s dohovorem,

trvají na zespolečenštění výrobních prostředků. Část posrpnových exulantů hrubě totiž skresluje skutečnost, když tvrdí, že oba národy se postavily za Dubčekův komunistický reformismus. Ve skutečnosti tak zvané československé jaro 1968 byl jev mnohem komplikovanější. Určitá část komunistů chtěla udělat zprofanovaný komunismus atraktivnější pro lid a usilovala o tak zvaný socialismus s lidskou tváří. To samozřejmě přinášelo určité uvolnění a více svobod, nikoli však demokracii, ani opravdovou demokratisaci, neboť Akční program Komunistické strany Dubčekovy trval na tom, že strana musí být "vedoucí a rozhodující silou ve společnosti".

Národy vítaly vytoužené uvolnění a přijaly to jako první stupínek, poněvadž za daných okolností se nedalo očekávat více. To se však nemůže vykládat tak, že národy se postavily za komunistický reformismus a přijaly jej jako svůj opravdový politický program.

Demokrate SSSR jdou tedy za velmi obtížných a riskantních poměrů mnohem dále než někteří exulantští komunističtí reformisté. Tím se stává ovšem resoluce sjezdu v Dachau anachronismem a konservativismem s hlediska vyvoje v komunistických zemích.

Program tak zvaných exilových gradualistů, kteří mnoho let hlásali, že nejlepší metodou antikomunistického boje je propagace - a to přímo z exilových řad - národního komunismu, titoismu a tak zvaného demokratického komunismu, utrpěl smrtelnou ránu sovětskou okupací Československa.

Ideologie těchto "gradualistů" se ukázala nereálným programem, nehledě k tomu, že jde o program morálně pochybný, poněvadž může přinést jen matení myslí polokomunistů, nerozhodných i opravdových nekomunistů.

Byl to tedy program znatků a ne řešení.

Jen ideály celé a nezamíšené, jen myšlenka nového řádu a program transformace na obou stranách Železné opony může dostatečně inspirovat mladou generaci v komunistických zemích k dalšímu usilí o nové změny a nové opravdové svobody. A tato mladá generace bude postupně zaujímat vlivnější pozice a pak můžeme očekávat, že se přiblížilo to, o čem sníme dvě desetiletí. Proces transformace je v proudu a nesmí být zpomalován a maten propagací pouhého komunistického reformismu. Nejlepší taktika je netaktisovat. Existence komunismu má své závažné důvody a problem komunismu se nedá řešit něčím tak povrchním jako je chytráčení tak zvaných gradualistů.

Demokrate SSSR pochopili, že je třeba do hloubky jdoucího řešení politického a že povrchní pokus o řešení propagandistického pouze nemůže stačit. Čím více politikové, kteří něco řeší, budou zatlačovat propagandisty, tím více se bude blížit doba svobody. A program podzemního hnutí demokratů SSSR je poctivým programem politiků.

Bohužel v našem exilu je opravdových politiků velmi málo. Politikové podzemního hnutí v SSSR jsou opravdovým zábleskem opravdové naděje.

Jihopanerické odbory se hlásí k programu transformace

Emilio Maspero, generální sekretář oblastní organizace latinskoamerických křesťanských odborů, promluvil jako pozvaný řečník na oslavách 1. máje v Montreálu a zdůraznil nutnost kulturní a politické transformace západních vyspělých zemí a odsoudil imperialismus peněz. Řekl mimo jiné: "Potřebujeme revoluční změny, především v kultuře a v politice, aby bylo možno vytvořit spravedlivé a nutné podmínky, které očekávají národy celého světa pro solidární rozvoj a pokrok všech bez jakékoli diskriminace." (CLASC, Caracas, červen 1970).

Živná půda pro komunismus

Filipínský biskup Antonio Fortich kritisoval ve svém pastýřském listě vykořisťování zemědělských dělníků bohatými statkáři na Filipínech a prohlásil, že tito bezohlední bohatí lidé ztrácejí právo, aby byli respektováni jako křesťané, neboť jejich zbožnost je skandálem pro ty, kteří by měli být vedeni jejich příkladem. Jistě ten biskup měl pravdu. Komunismus existuje proto, že my křesťané nejsme křesťany.

Program demokratického hnutí

demokratů Ruska, Ukrajiny a Baltických zemí v SSSR, 1969..

"Socialismus se rozvine ve všech svých fázích do krajních důsledků, do absurdnosti. Tehdy se opět z titánské hrudi revoluční mensiny vyde-
re výkřik odporu a opět se započne smrtelný
boj, ve kterém socialismus zaujme místo nyněj-
šího konservatismu a bude poražen příští,
nám neznámou revolucí."

(A.I. Hercen, Spisy, Ženeva, r. 1875-79, díl 5., str. 131.)

"Komunismus sliboval vyléčit lidstvo ze všech veřejných neduhů: chu-
doby, vykořisťování, třídní a národnostní nerovnosti, vyhlazovacích
válek."

"V kalných vlnách politických pronásledování zahynulo 14 milionů
lidí, kteří se ničím neprovinili."

"Jak že se splnily velké naděje lidu?"

"My vidíme, že dosažené úspěchy za uplynulá desetiletí jsou příliš
malé a bezvýznamné, aby ospravedlnily celé to ohromné množství slz,
chudoby, hoře, lidských obětí a krve, vynaloženého národy Ruska."

"My také vidíme, že společenský rozvoj jde od jedné pohromy k druhé
a jejich zlobnost stále více vzrůstá."

"Prohlašujeme, že lví podíl viny a odpovědnosti za to leží na naší
společnosti, na nás všech."

I. Zhodnocení světové situace

Socialistický hospodářský systém

"Socialistické společenské ideály v září svého vzniku se jevily
nezkušenému lidstvu vytouženým cílem, vyvolaly mnoho světlych nadějí
a horoucí nadšení v nejširších vrstvách lidstva ve prospěch svého
uskutečnění. Východní socialismus, vytvořený v Rusku a tvořící se
na územích přímo neb nepřímo obsazených sovětskými vojsky, záměrně
ztroškotání těch iluzí. Vyvolal nespokojené rozčarování, hněv a pro-
test ve všech nejlepších mozcích a srdcích. Proč?"

Protože poškodil postavení člověka ve společnosti omezením neb za-
bavením majetku, práv a moci, tj. všeho svatého co dovoluje člověku
bránit své bytí a upevňovat svou hodnotu ve světě. Protože s sebou
přinesl popření lidských svobod, dostupující v jednotlivých obdobích
vládního otrokářství, a skromný blahobyt zůstává pozadu za většinou
kapitalistických zemí, při hojnosti obětí a napjatém úsilí 200 mili-
onů národa na nejbohatší půdě světa."

"Východní socialismus pouze změnil formy společenského zla kapi-
talismu, které zesílil v obsahu."

"Nezaměstnanost se obrací v přinucovací práci. Doplnuje se skrytou
nezaměstnaností."

"Chudoba snesitelná, majetková, se mění v chudobu nesnesitelnou."

"Zločinnost nabývá ještě větších rozměrů. (V SSSR za 50 let nej-
větší počet vězňů na světě). Přestupky osoby proti osobě se doplňují
přestupky státu proti osobě. V letech 1925-53 14 milionů zahynulo
za politického pronásledování (dle údajů A. D. Sacharova)."

"Diskriminace rasová se mění v diskriminaci politickou. Doplnuje se
diskriminací národnostní."

"Krise nadvýroby se mění v krizi podvýroby."

"Kapitalistické monopoly se mění v jediný monopol státního kapitalismu....Doplňuje se politickým monopolem státu, vytvářejícího politickou zvlášť."

"Ekonomická expanze se mění ve vojensko-politickou expanzi."

"Kapitalistické vykořisťování se mění ve státní. Břímě posledního mnohonásobně narůstá tak jak je proti pracujícímu kromě ekonomické namířena ještě politická mašinerie přinucení."

"% toho je vidět, že východní socialismus neodstranil, ale prohloubil a obohatil druhy společenského zla kapitalismu. V tom zvláště tkví negativní tendence socialistické společnosti."

"Shrnujeme:

Východní socialismus zničil mnohé pozitivní sociální hodnoty a přivedl k životu řadu nových zlověstných společenských nedostatků."

"Po více než půlstoletí socialistického rozvoje, jako společnost zůstáváme za kapitalistickými zeměmi:

a/pokud jde o národní blahobyť - o generaci;

b/pokud jde o lidská práva - o celou epochu.

Nevyhnutelný je tedy rozhodující boj současného a budoucího pokolení sovětské společnosti za blahobyť hmoty národa a za svobodu, důstojnost člověka."

O sovětském revolučním hnutí

"My na vlastní oči vidíme, že radikální revoluce Října r.1917, zvítězivší v tinném a žalostném údobí v zaostalém národě, byla politickým a ekonomickým krokem zpět, neboť odstranila společenské svobody a znesnadnila růst blahobyti, v téže době kdy umírněnější a menší násilná revoluce v Německu a Rakousku v r.1918 byla politickým krokem vpřed, neboť zvítězily společenské svobody."

"Řemeslná zřízení v některých východoevropských zemích, v Číně, Vietnamu, Koreji, vznikla ne jako výsledek revoluce, ale dobytím těchto zemí velmocenskými silami Sovětského svazu."

"Shrnujeme: Všechny výzvy ke krvavé násilným revolucím v kterékoli části světa za pomoci libovolné společenské skupiny.... se jeví jako neodpovědný zločin a jako historicky neopodstatněné."

O národně osvobozovacím hnutí

"Největší koloniální mocností, udržující kolem ruského národního jádra největší množství národů, je Sovětský svaz. Sovětský svaz musíudělit politickou samostatnost a kulturní autonomii všem národům, které si to přejí."

"Snahy mnohých národů, hlavně Ukrajinců, Židů, Tatarů, národů Pobaltí, Kavkazu, střední Asie, a politické, kulturní a ekonomické sebeurčení jsou zatím mařeny držením pohromadě velmocenskou silou. Tyto národy musí věst vytrvalý nerovný boj za národní osvobození. Ale tyto národy si musí uvědomit, že jejich národní boj musí být nejtěsnějším způsobem spjat s bojem všedemokratickým. Cesta k národnímu osvobození spočívá v demokratizaci celé sovětské společnosti, a svoboda národní přijde pouze přes svobodu občanskou."

"Sebeurčení národů Sovětského svazu musí být zajištěno právem obrátit se na OSN s požadavkem všeobecných voleb a svobodného provedení takových voleb jako projev vůle všeho lidu při povinném dohledu pozo-

rovacích komisí OSN."

"Suverenní národy, které se osamostatní, musí užívat získanou svobodu ne k vyřizování starých účtů, k zostření národních protikladů, rozdmýchávání nepřátelství mezi sousedy, ale pevně se smknout pod praporem OSN v jedinou všelidskou rodinu demokratických svobodných národů. Musí uznat nad sebou svrchovany soudní, výkonný orgán a orgány OSN." Ideologický stav světa

"Materialistická filosofie je nyní krajně nepopulární doktrinou. Její odvětví-marx-leninismus- to je skutečně umírající ideologie ztrácející pod sebou poslední půdu ba i v řadách svých přívrženců."

"Náboženství v podobě svých vedoucích učení (křesťanství, buddhismus, hinduismus atd) se jeví z dřívějšího jako nejmohutnější a universální ideologická forma, nehledě na to, že ve světě úspěchů vědy nejnovější doby, její aureola poklesla."

"V současné epoše, kdy rozvoj věd přivádí lidstvo do slepé uličky a odhaluje stále větší těžkosti poznání přírody, náboženství dostávají svůj další životní stimulus."

"Shrnujeme: Demokratické ideály lidské svobody a práva jsou základními hodnotami, které mají přednost před ekonomickými blahy. Filosofie je velká síla přetvářející lidského ducha a skrze něj lidskou společnost. Musíme neustále se obnovující duchovní pátrání filosofie na cestách proměny a spojení systémů podporovat."

"Náboženství je jeden z největších a nezničitelných ideologických faktorů, společník filosofie, povolany sehrát větší vliv v osudech současného a budoucího světa."

II. Postavení společnosti a cíle demokratického hnutí

Pohromy naší společnosti:

1. Úzce dogmatická omezenost našeho společenského vedení.
2. Chybná praxe řízení země, pohrdající míněním nejlepších mozků společnosti a potlačující je silou totalitního aparátu.
3. Nezodpovědnost a zvláště vládních činitelů následkem nedostatku omezujícího vlivu opoziční politické síly."

"Toto vše vyplývá z nedemokratického samovládoucího diktátorského principu našeho společenskopolitického systému. Proto jediným záchranným prostředkem, naším základním cílem, je plná demokratizace všech stránek společenského života."

Politické zřízení

"Sovětský stát je orgánem násilí v rukou stranickobyrokratické elity, která je novou vykořisťovatelskou třídou."

"Veškerá moc-zákonodárná, soudní a výkonná-je soustředěna v nadvlád- ním orgánu-Ústředním výboru Komunistické strany."

"Splácení daň současné době, diktátorský režim je nucen maskovat svou podstatu formou demokracie "na oko"."

"K vytvoření vidiny lidového zřízení země, inscenuje se komedie voleb do vedoucích orgánů země pod bdělým dohledem strany. Kandidáti do voleb jsou navrhováni pouze stranickými orgány a jakékoli skupinky občanů nekontrolované stranou, nemají skutečnou možnost je navrhnout. Voličům zbývá pouze mechanicky hlasovat "pro". Výsledky voleb se nemilosrdně padělají a samotné volby jsou tak zbaveny svého společ-

občanského významu."

"Ústavní záruky nedemokratické ústavy se nezachovávají. Prakticky je možná jakákoli zlovolná moc nad občany."

"Demokraté prohlašují za své politické cíle: 1. Vytvoření demokratického státu-řádu demokratických republik-řízeného představiteli všech stran, bezpartajních, národních, třídních neb náboženských skupin společnosti."

(Poznámka vydavatele: Následuje výčet občanských svobod jak my je známe na Západě).
Ekonomické zřízení

"V SSSR vládne jediný a na světě největší státní monopol na celou výrobu... Majitelem výrobních prostředků a nástrojů není každý občan země, jak se tvrdí, ale disponuje jimi ve všech ohledech vládnoucí sovětskobyrokratická elita, ke které patří kolem 6% všeho obyvatelstva (podle údajů akademika Sacharova)."

"Díky jedinému centralizovanému plánování výroby a materiálně-technickému zabezpečení, stát prodává "co, jak a kolik chce", prodává svou produkci komu chce a za takové ceny, které považuje pro sebe za výhodné. Vztahy mezi dodavateli a spotřebiteli se uskutečňují ne na vzájemných výhodách, ale na základě voluntarismu."

"V Sovětském svazu se podvyroba stala charakteristickým znakem ekonomie. Svaz zaostává za všemi vyspělými zeměmi ve výrobě a spotřebě na jednoho obyvatele. Tento rozdíl se v posledních letech zvyšuje."

"Úhrnem je pozorována technická a organizační zaostalost za vyspělými zeměmi v průmyslu o 15-20 let."

"Zemědělská půda se neobdělává vědeckým způsobem, ale drancováním se sleduje okamžitá výhoda. Vybavení kolchozů se provádí až v poslední řadě. Pole jsou zanedbaná, zaneřáděná, vysílená, vystavená erozi."

"Zemědělství je vedeno bez ohledu na místní klimatické, půdní a ekonomické faktory a ekonomická obnova je trvale poškozována."

"Byl vytvořen a funguje obrovský byrokratický aparát správní na všech stupních žebříčku hierarchie.... okolo 0.8- 1.0 mil. lidí."

"Velmocenské cíle a utajovaná nauka o světovládě nutí stát pod praporem "obnovy" vytvářet gigantický vojensko-průmyslový komplex. Na jeho udržování se vydává přibližně 1/3 hospodářského úsilí země, beznadějně ztraceného pro obecné blaho."

"Obyvatelstvo země, zbavené politických práv, je silně vykořisťováno. Jsou stanoveny vysoké daně přímé i nepřímé (daň z příjmu, za bezdětnost, nepřímé daně-zvýšení cen zboží a podnikové daně za investiční prostředky, z obrátu, odnětí přebytků, premiových fondů atd.)."

"Nízká úroveň mezd, vysoké ceny průmyslového zboží a nedostatek zboží nestimulují zainteresovanost obyvatelstva na produktivitě práce. Ústavní princip "od každého dle způsobilosti, každému dle práce" se neuskutečňuje. Mzdy jsou málo diferencované, špatně pracující a dobře pracující dělník dostávají téměř stejnou odměnu podle zásady rovnosti rozdělení."

"Stejná situace je s potravinami-velký nedostatek masa, másla, každoročně upadající uroda obilí...."

"Kolchozníci jsou zbaveni cestovních pasů, aby se násilně přivázali ke kolchozu."

"Stávky jsou zakázány a úřady je považují za sabotáž a podvratnou

činnost s příslušnými následky."

"Obecné vlastnictví není využíváno ve prospěch všech členů společnosti. Lidu připadají drobty se stolu stranickovládní elity. Temné obrazy ekonomického vykořisťování, zesíleného politickým bezprávím, popsané v Marxově "Kapitálu", je současným zjevem a může sloužit jako ilustrace k sovětskému kapitalismu."

"Dogmatické předsudky o vlastnictví, plánování a distribuci jsou zachováány a pěstovány vládní elitou, aby si udržela ve svých rukou ekonomický a politický život země."

"Demokraté prohlašují za své cíle:

Vytvoření trojitě ekonomie s třemi druhy vlastnictví výrobních prostředků:

státní (všenárodní);

skupinové (kolektivní);

soukromé (osobní) a regulované spotřebními zájmy trhu."

"Vytvoření stejných podmínek a svoboda soutěžení ekonomických jednotek třech druhů vlastnictví."

"Odmítnutí vrhání národního důchodu na vojenskomocenské cíle zahraničně-politické aventury...."

Národnostní otázka

"Sovětský svaz je násilné spojení národů kolem velkeruského národního jádra."

"Sovětský svaz vešel v úmluvu dokonce se silným protivníkem komunismu - s národněsocialistickým Německem a provedl s ním čtvrté rozdělení Polska, se souhlasem Hitlerovým zničil samostatnost Litvy, Lotyšska, Estonska a napadl malé Finsko, sebral Rumunsku Bessarabii pouze na tom základě, že dříve Bessarabie patřila do soustavy ruského imperia. Tehdy se vedly rozhovory s Hitlerem o napadení Dardanel a Balkánského poloostrova. Rozdělení světa mezi Sovětský svaz a Německo nebylo uskutečněno pro nezměrné chutě Hitlerovy."

"Sovětský svaz je jediný stát na světě, který jako výsledek druhé světové války rozšířil své území přibližně o 700 tisíc km² (7,2% celé plochy Evropy)."

"V roce 1957 se pod přímou či nepřímou sovětskou kontrolou nacházelo až asi 25,5% celé plochy zeměkoule a 32,7% všeho obyvatelstva světa."

"Sovětský svaz je osídlen/údaje dle sčítání r. 1959/114,1 miliony ruského obyvatelstva a 94,7 mil. jiných národností. Dvacet národností je o počtu větších než jeden milion, z toho Ukrajinci mají 37,3 mil., Bělorusové 7,9 mil., Uzbeki 6 mil., Tataři 5 mil., Kazachové 3,6 mil., Arménci 2,3 mil., Židé 2,6 mil., Moldavci 2,2 mil., a ostatní méně než 2 miliony."

Demokraté prohlašují za své národní cíle:

1. Politické sebeurčení národů skrze všenárodní hlasování (referendum) za účasti dozorčích komisí OSN.
2. Poskytnutí kulturní a ekonomické autonomie národům nepřejícím si vystoupit ze Svazu demokratických republik.
3. Řešení územních otázek pouze za arbitráže komisí OSN.
4. Zahrnutí všech morálních, kulturních, územních a vlastnických ztrát národnostem, které trpěly za velmocenské hegemonie.
5. Právo každého národa na vymezení počtu cizinců přijatelného pro jeho etnickou existenci."

6. Nevyměšování Svazu demokratických republik do vnitřních záležitostí vystoupivších národů.

7. Přátelství, soudržnost a vzájemná úcta vystoupivších národů a Svazu demokratických republik v rámci OSN."

Kulturní život

"Celý duchovní život sovětské společnosti je pod přímou kontrolou státu, je jím monopolizován a plně je mu podřízen. Jakýkoli samostatný záblesk duchovního života je neprodleně uhašen státními orgány. Veškerý shora usměrňovaný duchovní život sovětské společnosti je obrácen v nástroj stranické propagandy a slouží k oslavě a k předpokládanému prospěchu státu. Hlásání jakýchkoli nekomunistických a demokratických idejí se považuje za protistátní přestupek."

Věda

"Rozvoj vědy je podřízen výhradně vojensko-ekonomickým cílům a úsilí státu. Za tímto účelem se rozvíjí v podstatě pouze technické vědy, které mají praktický, hlavně militaristický význam."

Vzdělání

"Střední vzdělání, nehledě na celou jeho masovost a dostupnost má utvářet formalistický charakter, nedává žákům kvalifikované vědomosti, zvláště ne humanistické, a je zbaveno morálně-výchovné hodnoty."

Umění

"Umění Sovětského svazu je formou stranické propagandy uměleckými prostředky. Těmto cílům slouží hlavně krásná literatura. Při nejmenším přestupku proti stranickým hlediskům, při nejmenší samostatné tvůrčí myšlence naráží autor literárního díla na cenzurní závory a vystavuje se pronásledování až k uvěznění."

Masové sdělovací prostředky

"Masové sdělovací prostředky-radio, televize a tisk-jsou monopolizované hlásné trouby stranické propagandy a slouží k manipulování všemi masy."

Žádná principiální diskuse, žádné ostré aktuální problémy, hluboká kritika nebo odlišné hledisko snýšlení se v nich nikdy nepřipouští. Ony přímo slouží vládnoucí stranické klíče a velmi málo se věnují naléhavým zájmům společnosti."

Demokraté prohlašují za své kulturní cíle:

Bezpodmínečné zavržení principu stranickosti ve veřejném kulturním životě.

Naprosté nevyměšování státu do duchovního života společnosti.....

Neomezená svoboda tvorby ve všech druzích umění-v literatuře, v hudbě, v malířství a v oborech ostatních, při všestranné podpoře materiální se strany společnosti."

Zahraniční politika

"Více než půl století zahraniční politiky naší země je určováno vybojné-útočnou politickou doktrínou. Jejím skrytým cílem je pokud možno pokojné, v nevyhnutelných případech i násilné podřízení a obsazení nekomunistického světa. Jejím prostředkem je ideologická, ekonomická a vojenská expanze. A konečně, jejím přínym ~~hlavním~~ prostředkem je rozštěpení rozvinutých zemí světa na nepřátelské tábory a přeměna rozvojových zemí v arenu horečných politických intrik. Tato zahra-

niční politika přináší lidstvu nenávist a zkázu, nikoli bratrství a budování."

Léta 1945-1953

"Období vytvoření vasalských a závislých států ve Východní Evropě a v Asii. Na těchto územích bylo vytvořeno osm loutkových režimů, které byly pod vojensko-ekonomickou kontrolou a podléhaly Moskvě. Pokus o vojenskou expanzi v Korei utrpěl nezdár."

Léta 1953-1969

"Období krize ve vztazích k vasalským státům a pokus o globální zahraničně-politické avantýry. Národy vasalských států vystupují proti vnucenému diktátu Ruska.... Sovětské imperium se začíná rozpadat. V tutéž dobu na dělá pokusy napravit otrěsené postavení.... Nejtragičtějším přepočítáním sovětské politiky je vypěstování asijského socialistického imperialismu v Číně. Maoistická Čína, jejíž vojensko-ekonomický potenciál byl ve své podstatě vytvořen Sovětským svazem do r. 1959, představuje nyní smrtelné nebezpečí pro Rusko.

Základními obětní této chybné a klamné zahraniční politiky jsou národy Sovětského svazu. Více než 2/3 jejich národního bohatství jde na budování vojenské mašinerie."

Demokraté prohlašují za své zahraničně politické cíle:

A/ Ve vztahu ke kapitalistickým zemím

Odvrat od doktriny bojového komunismu a přeměna SSSR v mírumilovnou demokratickou zemi s humanistickou zahraniční politikou. Snížení a sblížení s kapitalistickými zeměmi.... Úplné odzbrojení a svoboda inspekce OSN na územích SSSR, USA a ostatních mocností. Sjednocení Německa. Revize poválečných hranic arbitrážní komisí OSN. Otevření hranic pro příjezd a odjezd občanů bez jakýchkoli omezení a také otevření cest pro svobodné předávání a výměnu informací."

B/ Ve vztahu k socialistickým zemím

"Waprosté nevnušování do věcí socialistických zemí a stažení vojsk z nich. Uznání práva na politickou samostatnost socialistických zemí a neomezování svobody výběru jakéhokoli společensko-ekonomického systému lidovým referendem. Revize nerovnoprávných smluv...."

Vnitřní politika

"Intelligence nyní představuje číselně mohutnou, ale jakostně nedostupující společenskou sílu. Na ní ještě leží pečeť duchovní a morální zpo stalosti minulých let. Je ještě společensky málo aktivní, příliš uzavřená do sebe a zaměstnaná vytvářením osobního štěstí. Její nejvíce myslící a kritická část nenachází širokou podporu ve své třídě a je prohlášena za nespolehlivou, obklopena podezřením a slíděním, vydána pronásledování.

Dělnická třída byla slovy nepoměrně zveličována a prohlašována za "její Veličenstvo", nejhlavnější třídu společnosti; zůstává však ve skutečnosti stejně bezprávnou a vykořisťovanou třídou jako všechny ostatní. K čemu bylo zapotřebí toho povrchního lichocení demagogů minulosti? K využití dělníků jako skupiny pro uchvácení moci pro její soustředěnost v politických centrech země, velkou mobilnost a organizovanost. Totež lichocení používají demagogové dnes neboť se ze stejných důvodů bojí dělníků jako síly, která by mohla uchopit

moc. V přítomné době se dělnická třída stále více zabývá přednostně materiálním nahromaděním, mění se a buržoasuje. Jejím úkolem je těsně se seknout kolem inteligence a následovat její duchovní vedení. Mezi třídami naší země existují určité konflikty. Ony se projevují ve čtyřech třídních protikladech:

- a/Mezi dělníky a administrativně-úřednickou inteligencí pro špatné morální a materiální podmínky své práce.
- b/Mezi dělníky a technickou inteligencí pro vyšší neb stejnou odměnu za neviditelnou "lehkou" práci ve srovnání s dělníky.
- c/Mezi rolníky a městským obyvatelstvem pro nedostatečnou náhradu za přivlastněné plody rolnické práce ze strany města.
- d/Mezi všemi třídami a administrativně-byrokratickou elitou, která je u vedení státu, pro neefektivní politicko-ekonomické režimy v zemi.

Všechny tyto protiklady jsou lehko odstranitelné a řešitelné v podmínkách demokratické společnosti.

Žádná třída, využívající svého postavení, moci neb počtu, nemá právo násilně vnucovat společnosti své úzké kořistnické potřeby v průběhu třídního boje. Podřízení celé společnosti zájmům skupiny, egoismu jedné třídy a její diktatuře, je protisociálně zločin, který musí být odstraněn v nejbližší historické lhůtě.

Přinesené oběti v třídním boji nejsou nikdy nahrazeny dosaženými materiálními úspěchy, jak dokázala pětstoletá historie naší země.

Komunistická strana v naší zemi je prohlášena za jedinou správnou vyjadřovatelku vůle a zájmů dělnické třídy, ale i jiných tříd, v době kdy může být pouze kolektivní nositelkou konkrétní společensko-politické ideje. Taková jediná, trestně nestíhatelná strana se početně neuvěřitelně zvětšuje neboť: 1/ Vstoupení do ní je téměř jedinou podmínkou postupu a získání dobře placeného místa.... Při jakýchkoli společenských přeměnách taková pseudostrana se rozsypává jako domek z karet, neboť je vytvořena uměle ve své podstatě, násilně. Každá samovláda jediné strany znamená konec společenského rozvoje, zanechává jej za vojensko-ekonomický rozvoj a obětuje společnost zhoubné zaostalosti.

V průběhu pětistolehého vývoje, vládnoucí třídou v naší společnosti se nestali ani dělníci, ani rolníci, ani inteligence, ale něco čtvrtého. Novou jedinou vládnoucí a společnost vykořisťující třídou se stala "Její Veličenstvo stranicko-byrokratická elita", která drží přírodní řemeny společnosti.

Tato nová třída ve značné míře krystalizuje z nejhorších elementů společnosti, z egoistů milujících moc, z vypočítavých zbabělců a prostě z lidí se špatným svědomím.

Charakteristickým rysem této nové elity je to, že nepředstavuje ani lid, ani žádnou společenskou třídu. Představuje pouze sama sebe, ale ta její politická a ekonomická vůle se soustavně vydává za vůli dělnické třídy, za vůli lidu.

Demokraté prohlašují za své vnitropolitické úkoly:

A/V třídní politice

"Upuštění od principu třídního boje, který jak morální tak ekonomicky rozkládá společnost, naplňuje ji nepřátelstvím a násilím a

přináší pro ni nenahraditelné a bezúčelné ztráty.
 Uznání doktriny třídního míru, to jest tedy třídní spolupráce, přátelství a vzájemné pomoci společenských tříd a zmírnění protikladných třídních zájmů v harmonickou jednotu zájmů celé společnosti.....
 Uznání za nejcennější takové společensko-politické učení, které obsahuje a ochraňuje zájmy všech společenských vrstev a zásadně nehlasá násilí, teror neb likvidaci jiných tříd, mezitříd a skupin."
B/1c stranické politice

"Zavedení systému více stran v zemi, přičemž jakákoli politická skupina má právo nazývat se stranou a vést pokojný politický boj.
 Právo každé strany neb skupiny vést demokratický předvolební boj za účast v orgánech společenské správy na stejných zásadách s jinými stranami a skupinami."

x x x x

"My, účastníci demokratického hnutí, mladí i staří představitelé různých sociálních vrstev, různých povolání a národností, rozmanitého přesvědčení, materialisté a idealisté, ateisté a věřící, socialisté, komunisté a nacionalisté, povzbuzení úsilím o spravedlnost, o lidské právo, o svobodu a osobní nedotknutelnost, o plnou demokracii, jsme vyložili v daném dokumentu své názory, očekávání a naděje a naznačili cesty evoluční přeměny sovětské společnosti....."

"Inteligence! Tvořivá a technická, administrativní pracovníci! Směle bráňte svoje "já", svoje názory! Dělníci a rolníci! Bojujte za politická práva a zvýšení životní úrovně. Využívejte metody ekonomického vlivu-stávků! Na vás samých závisí náš blahobyt! Nebuďte němými otroky! Nevěřte demagogům, kteří slibují hory doly vám a vašim potomkům! Mládeži! Na vás závisí další osud naší společnosti! Vojáci! Plníce v jenskou povinnost obrany vlasti, buďte ostrážiti! Nezvedejte zbraně proti spoluobčanům, proti bratrům a sestrám!"

"My, demokraté země, vyzýváme všechny čestné, myslící a smělé občany naší společnosti, jakéhokoli věku, pohlaví, náboženství, třídní a národní příslušnosti, zůstaňte v pokojném nenásilném boji za vysoké demokratické ideály. My, demokraté země, odkazujeme svůj posvátný boj za svobodnou demokratickou společnost, pro případ dočasné porážky, naší slavné, udatné mládeži a budoucím pokolením.

Demokraté Sovětského svazu! Spojte se, bojujte, zvítězte!

Demokraté Ruska, Ukrajiny, Pobaltí.

SSSR

Rok 1969 "

World Copyright by Alexander Herzen Foundation, Amstel 268, Amsterdam.

All rights reserved.

Translated by:

Přeložil: J. Matoušek, Melbourne.

Se souhlasem Gercenovy nadace tento zkrácený překlad vydal:

With the permission of the Herzen Foundation published by:

S. Hofírek

217 Royal Parade, Parkville, Melbourne, Vic., 3052

Acknowledgement is gratefully made to the Alexander Herzen Foundation for kind permission to publish this Czech abbreviated text.